

LXXXVII.

Forflag til Lov

om

Anlæg og Drift af forskellige Jærnbauer i Jylland.

(Forelagt i Folketinget den 12te Januar 1898 af Folketingsmændene for Ribe Amts 4de Valgkreds [B. Rasmussen], Ribe Amts 1ste Valgkreds [S. Sørensen], Ribe Amts 3dje Valgkreds [Busk], Vejle Amts 2den Valgkreds [Henriksen], Svendborg Amts 3dje Valgkreds [P. Sørensen], Ringkøbing Amts 3dje Valgkreds [Mølgaard-Nielsen] og Viborg Amts 5te Valgkreds [A. Nielsen].)

A.

§ 1.

Indenrigsministeren bemyndiges til for Statskassens Regning at lade foretage Anlæg af følgende Jærnbauer:

1. I Fortsættelse af Vejle—Vandel Banen, og med samme Sporvidde som denne, en Jærnbane fra Vandel til Statsbanestationen ved Bramminge med Tilslutning til den derværende Statsbane;
2. En Jærnbane fra Statsbanestationen ved Viborg til Statsbanestationen ved Herning og med Tilslutning til de alt værende Statsbaner og med samme Sporvidde som disse.

§ 2.

Forinden Baneanlægget under § 1 Nr. 1 kan komme til Udførelse, maa Vejle—Vandel Baneselskabet til Indenrigsministeren give bindende Tilsagn om til Staten at overdrage Vejle—Vandel Banen, naar det af Indenrigsministeren forlanges, og paa de Betingelser, som ere angivne i § 5 i. i Lov Nr. 88 af 8de Maj 1894.

Endvidere maa Vejle og Ribe Amtskommuner samt Vejle By og Bramminge Landkommuner inden 1ste April 1899 til Indenrigsministeren afgive Erklæring om, at de — i et efter forudgaaende Forhandling med Kommunerne af Indenrigsministeren nærmere fastsat Forhold mellem dem indbyrdes — forpligte sig til at erstatte Statskassen 25,000 Kr. pr. Banemil af Udgifterne ved Anlægget, hvilket Beløb indbetales til Statskassen med en Femtendedel aarlig i 15 paa hinanden følgende Finansaar, saaledes, at Afdraget første Gang erlægges i det efter Banens Aabning for Driften umiddelbart følgende Driftsjaar og til saadanne Tider, som nærmere foreskrives af Indenrigsministeren. Det forøgede

Bidrag til Amtskommunerne, der som Følge heraf maatte blive paalignet bortkæftet eller bortforpagtet Hartkorn, bliver uden Hensyn til bestaaende Kontrakter at udrede halvt af Ejerne, halvt af Fæsteren eller Forpagteren.

§ 3.

Naar Anlægget fra Wandel til Bramminge skal aabnes for Driften, foranlediger Indenrigsministeren Vejle—Wandel Banen overdraget til Staten efter Bestemmelserne i Lov Nr. 88, af 8de Maj 1894 § 5 i., og hele Banestrækningen fra Vejle over Wandel til Bramminge drives fremtidig af Staten.

§ 4.

Forinden Baneanlægget under § 1, Nr. 2, kan komme til Udførelse, maa Viborg og Ringkøbing Amtskommuner samt Viborg By og Herning Landkommuner inden 1ste April 1899 til Indenrigsministeren afgive Erklæring om, at de — i et efter forudgaaende Forhandling med Kommunerne af Indenrigsministeren nærmere fastsat Forhold imellem dem indbyrdes — forpligte sig til at erstatte Statskassen 25,000 Kr. pr. Banemil af Udgifterne ved Anlægget, hvilket Beløb indbetales til Statskassen med en Femtendedel aarlig i 15 paa hinanden følgende Finansaar, saaledes at Afdraget første Gang erlægges i det efter Banens Aabning for Driften umiddelbart følgende Finansaar og til saadanne Tider, som nærmere foreskrives af Indenrigsministeren. Det forøgede Bidrag til Amtskommunerne, der som Følge heraf maatte blive paalignet bortkæftet eller bortforpagtet Hartkorn, bliver uden Hensyn til bestaaende Kontrakter at udrede halvt af Ejeren halvt af Fæsteren eller Forpagteren.

§ 5.

Anlægene efter § 1 komme til Udførelse, naar de alt besluttede Statsbaneanlæg ere fuldførte, og da i den Nækkfølge, som Indenrigsministeren maatte bestemme, for saa vidt man ikke ønsker begge Anlæg udført samtidig.

§ 6.

Bestemmelserne i Lov af 10de Marts 1861 om Anlæg og Drift af Jærnbaner i Kongeriget Danmark § 9 og § 10 — hvis Forfæstelse om Stempelfrihed udstrækkes til Overenskomster og Obligationer, som udstedes i Henhold til nærværende Lovs § 2, § 3 og § 4 — finde ogsaa Anvendelse paa de i denne Lovs § 1 omhandlede Anlæg. For de Materialer, der anvendes til Anlægene samt til Banernes Forsyning med Driftsmateriel, kan der tilstaaes Toldfrihed.

§ 7.

Til Dækning af de Udgifter, som ville medgaa til de i denne Lovs § 1 ommeldte Anlæg — derunder indbefattet Ekspropriationsomkostninger samt Udgifter til Anstæffelse af Driftsmateriel, Inventar m. v. — og som ikke erstattes Statskassen af de paagældende Kommuner i Henhold til foranstaaende § 2 og § 4, bemyndiges Finansministeren til at udstede og afhænde det fornødne Beløb i indenlandske $3\frac{1}{4}$ pCt. eller 4 pCt. aarlig Rente bærende Statsobligationer, der skulle være uopfigelige fra Kreditors Side, men som fra 1ste December 1912 at regne kunne opfiges fra Statskassens Side med mindst 3 Maaneders Varjel.

B.

§ 8.

Indenrigsministeren bemyndiges til, paa de i det følgende nærmere fastsatte Betingelser, at meddele Eneret til Anlæg og Drift af følgende private Jærnbaner:

1. Grindsted Mærgelbanes faste Spor forlænges fra Eg til Statsbanestationen ved Varde eller Tistrup og eventuelt fra Stilbjerg til Jarre Station paa Vejle—Gibe Banen, samt sættes ved et Sidespor i Forbindelse med en Station ved Grindsted By;
2. En Jærnbane fra Egtved over Vorbasse og Hejensvig til Grindsted, i Fortsættelse af Jærnbanen fra Kolding til Egtved og med samme Sporvidde som denne;
3. En Jærnbane fra Statsbanestationen ved Moselund over Brande og Sønderomme Kirkeby til Grindsted, med samme Sporvidde som Grindsted Mærgelbane og med Tilslutning til denne;
4. En Jærnbane fra Herning til Hølstebro.

§ 9.

Ekspropriationen af de til Baneanlægene fornødne Grunde m. m. foretages i Henhold til Forordningen af 5te Marts 1845. For de Staten tilhørende Grunde, der indtages til Anlægene, gives fuldt Bederlag.

§ 10.

Af Statskassen ydes til hvert af de i denne Lov omhandlede Privatbaneanlæg et Bidrag, udgørende Halvdelen af den hele til Anlægget bevisligt anvendte Anlægskapital, indbefattet Ekspropriationsudgifter og Driftsmateriel. Under Anlægskapitalen kan endvidere henregnes et efter Ministerens Skøn passende Beløb til Bestridelse af Omkostningerne ved Anlægskapitalens Tilvejebringelse og Forrentning under Arbejdets Udførelse.

Statskassens Bidrag nyder den samme Ret som Bidrag fra Kommuner eller private. Prioritetslaan maa ikke optages og Fortrinsaktier ikke udstedes.

§ 11.

Eneretsbevillinger i Henhold til denne Lov kunne meddeles for Tidsrummet indtil 1ste Januar 1895. Ved Enerettens Udløb tilkommer det Lovgivningsmagten at træffe Bestemmelse om Banernes fremtidige Ordning af Ejendomsforhold.

§ 12.

Forinden der meddeles Eneret paa den i § 8 under 1 opførte Bane maa Bevillingssøgeren for Indenrigsministeren godtgøre, at han med Aktieselskabet Grindsted Mærgelbane har opnaaet en, af Ribe Amtsraad og det Danske Hedeelskab godkendt, kontraktmæssig Overenskomst om Overtagelse af Grindsted Mærgelbanes faste og transportable Spor, samt rullende Materiel, og om den fremtidige Transport og Levering af Mærgel til det foran nævnte Aktieselskab.

§ 13.

Naar der af Indenrigsministeren er meddelt Eneret paa den i § 8 under 1 opførte Bane, bemyndiges Finansministeren til at eftergive Aktieselskabet Grindsted Mærgelbane dets nuværende Gæld til Statskassen.

§ 14.

Eneretsbevilling paa de i § 8 nævnte Anlæg gives i den Rækkefølge hvori Ansøgningerne indgives, for saa vidt Indenrigsministeren ikke finder nogen Anledning til Undertagelse. Kun 2 Eneretsbevillinger kunne meddeles i samme Finansaar.

§ 15.

Bestemmelsen i § 10 i Lov Nr. 88 af 8de Maj 1894 om, at der for Syllands Bedkommende kun kan meddeles Eneretsbevilling paa Anlæg og Drift af 2 Privatbaner i et enkelt Finansaar, er fremdeles gældende, og først naar det Tidspunkt indtræffer, at der er meddelt Eneretsbevilling paa alle i Lov Nr. 88 af 8de Maj 1894 under B. opførte Baner, eller at der i et Aar kun gives en eller slet ingen Eneretsbevillinger paa Anlæg af Baner i Sylland efter nævnte Lov, kan der gives Eneretsbevilling paa henholdsvis 1 eller 2 af de i nærværende Lovs § 8 opførte Anlæg.

§ 16.

§ Eneretsbevillingerne bliver der at tage Bestemmelse om:

- a. at Bevillingshaveren skal forelægge Indenrigsministeren fuldstændige Planer til Anlægget af Banen med Redegørelse for Sikringen af Anlægskapitalens Tilvejebringelse og underkaste sig Ministerens Bestemmelse om Banens Retningslinie, Bygningsmaade, Forsyning med alt Tilbehør — derunder de til Banens første Anlæg fornødne Lokaler for Told-, Post- og Telegrafvæsen — Driftsplan, Betalings- og Befordringsregler m. v.;
- b. at Bevillingshaveren er underkastet Indenrigsministerens Bestemmelse om de fornødne Foranstaltninger til at hindre Ildsvaade paa de til Banen stødende brandfarlige Arealer og om Villkaarene for Banens Tilslutning til bestaaende Baner samt for mulig Medafbenyttelse af disse;
- c. at Bevillingshaveren er underkastet de Bestemmelser, som Indenrigsministeren fastsætter med Hensyn til gensidig Tilslutning og Drift, naar Sidebaner fremtidig ønskes fatte i Forbindelse med Banen;
- d. at Bevillingshaveren er underkastet Indenrigsministerens Bestemmelse om Anvendelse af indenlandsk Arbejdskraft ved Anlægget, om Forbud mod Søn- og Helligdagsarbejde ved Anlægget samt om Forsikring af Arbejdere ved Anlægget og af ansatte ved Banedriften mod Ulykkestilsælde under deres Arbejde;
- e. at alle Medlemmer af Styrelsen for Banen saa vel som alle ved denne ansatte skulle have dansk Indfødsret og være danske Underaatter;
- f. at Udgiften ved Førelsen af Regeringens Tilsyn med Banens Anlæg skal afholdes af Bevillingshaveren;
- g. at Banen skal aabnes for Driften i sin hele Udstrækning senest 4 Aar efter Enerettens Meddelelse;
- h. at der fra Banens Aabning af det aarlige Driftsoverskud skal opspares en Reserve- og Fornødhedsfond svarende til 10 pCt. af Anlægskapitalen, til Sikkerhed for Banens forsatte og uforstyrrede Drift. Større Fornødheder og Udvidelser af Anlægget med Tilbehør kunne kun med Indenrigsministerens Billigelse afholdes af Fonden, og kun for saa vidt denne derved ikke bringes ned under 5 pCt. af Anlægskapitalen. Naar der er gjort Brug af nogen Del af Fonden, skal den af Banens Overskud bringes op til sin oprindelige Størrelse, førend der kan udbetales Udbytte til Aktionærerne. Saalænge Fonden ikke er bragt op til 5 pCt. af Anlægskapitalen, skal der dertil henlægges 40 pCt. af det aarlige Driftsoverskud, derefter 10 pCt. af samme, indtil Fonden er bragt op til 10 pCt. af Anlægskapitalen;

- i. at der er forbeholdt Staten Ret til efter 25 Aars Forløb fra Banens Åbning i hele dens Udstrækning at overtage Baneanlægget med Tilbehør og med derpaa hvilende Forpligtelser enten mod Udredelsen af et Vederlag lig det 20-dobbelte af Gennemsnittet af Banens Nettoudbytte i de sidste 3 Aar, der gaa forud for det Aar, i hvilket den forlanges overdraget til Staten, eller mod Udredelsen af en Sum, der svarer til den Kapital, som bevislig er anvendt til Anlægget af Banen. Staten skal have Valget mellem disse to Overdragelsesmaader, og kan der i begge Tilfælde efter uvillige Mænds Skøn fradrages i Vederlaget et passende Beløb, saafremt Banen med Tilbehør ikke paa Overdragelsens Tid i enhver Henseende findes i fuldstændig og vel vedligeholdt Stand;
- k. hvorledes der skal sikres Regeringen Udgang til at skaffe sig nøjagtig Oplysning om Størrelsen af den til Anlægget bevislig anvendte Udgift og om Driftsudbyttet; samt
- l. hvorledes Spørgsmaalet om Nettoudbyttets Beregning skal finde Afgørelse.

§ 17.

Endvidere kan ved Eneretsbevillingerne fastsættes:

- a. at de til Baneanlægget benyttede Grunde samt derpaa til Anlægget opførte Bygninger skulle være fritagne for alle ellers paa Grunde og Bygninger hvilende kongelige Skatter, Afgifter og Byrder;
- b. at Afslutning af Overenskomsten i Anledning af Banens første Anlæg som og Udstedelse og Overdragelse af Aktiebrev og Forskrivninger, som angaa eller hidrører fra Anlægget, kunne foregaa uden Brug af stemplet Papir; samt
- c. at der indrømmes Bevillingshaveren Godtgørelse for Indførselstold af de Genstande, som anvendes til Anlægget af Banen og dens første Forsyning med Driftstilbehør.

§ 18.

Udgiften til Regeringens Tilsyn med de i denne Lov omhandlede Privatbaner efter deres Anlæg samt med deres Drift saavel i økonomisk som i teknisk Henseende bæres af Statskassen; dertil kan anvendes indtil 200 Kr. pr. Banemil.

§ 19.

Statens Bidrag til Anlæg af de i denne Lov omhandlede Privatbaner bevilges paa de aarlige Finanslove.

§ 20.

Indhegning og Anbringelse af Ved ved Vejoverførsler kunne i Reglen ikke fordres undtagen paa enkelte særlig stærkt befærdede Punkter.